

Lühiülevaade 2018. aasta Hiiumaa valla eelarvest

Arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. 2018. aasta eelarve projekti koostamine on erandliku olemusega kuna 2017. aasta volikogu väljakuulutamise päevast alates on ühinenud Hiiu vald, Käina vald, Emmaste vald ja Pühalepa vald, moodustades uue haldusüksusena Hiiumaa valla. Kuni uute arengudokumentide kehtestamiseni kehtivad senised arengudokumendid edasi sellel territooriumil, kus nad olid kehtestatud enne ühinemist. Valla eelarve koostamisel on võetud arvesse ühinevate omavalitsuste varasemad prioriteetidid. Valla eelarve kajastab ühinemislepingus kokkulepituid tegevuste, teenuste ja asutuste finantseerimist ning ühinevate omavalitsuste lepinguid.

Valla 2018. aasta eelarve kujundamisel on ühinenud vallad koostanud eelarveprojektid endiste valdade prioriteetidest lähtuvalt ning on korrigeeritud vastavalt ühinemislepingule kulude asukohta eelarves. Maksutulude ja ressursitasude jaotusel on lähtutud ühinevate omavalitsuste 2017. aasta põhitegevuse eelarve mahust, kus vallavalitsuse tasandile jääb kasutada 32,79% maksutuludest ja ressursitasudest, mis katab vallavalitsuse kulu, osavalla tuludeks eraldatakse ülejäänud osa (67,21%) maksutuludest ja ressursitasudest. Osavalla põhitegevuse eelarve tulude jaotamisel maksutuludest ja ressursitasudest lähtutakse vastavalt 2017. aasta antud valla tegelikule maksutulude ja ressursitasude laekumise proportsioonile kogu valla tegelike maksutulude ja ressursitasude laekumisest.

Võrdlust eelarvestrateegiaga eraldi välja ei tooda, sest hetkel kehtivad kõikide endiste omavalitsuste eelarvestrateegiad ning arvestamata ühinemist. Ühinenud Hiiumaa valla arengukava ja eelarvestrateegiat ei ole veel vastu võetud.

Põhitegevuse tulud¹

2018. aasta eelarves on planeeritud tulud 13 miljonit eurot. See on 1,1 miljon eurot ehk 8,8% enam kui 2017. aasta eelarve täitmine.

- Eelarve tuludest 60% ehk 8,1 miljonit moodustab tulumaks (võrreldes 2017. aastaga kasv +6%)
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 6% ehk 0,8 miljonit eurot (-14%). Laekumist mõjutab lasteasutuste omavaheliste arvlemiste ära jäämine ning laste arvu vähenemine.
- Saadud toetused moodustavad eelarve tuludest 33%, ulatudes 4,4 miljoni euroni (+21%). Kasv on seotud Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud õpetajate alampalga tõusuga 1150 euroni, lasteaiaõpetajate palgakasvuga 978 euroni. Samuti Maavalitsuse kadumisega seotud ülesannete täitmiseks (nt ühistranspordi korraldus, perekonnatoimingud jms).
- Muud tulud moodustavad eelarve tuludest 1% ehk 0,11 miljonit eurot (+0%)

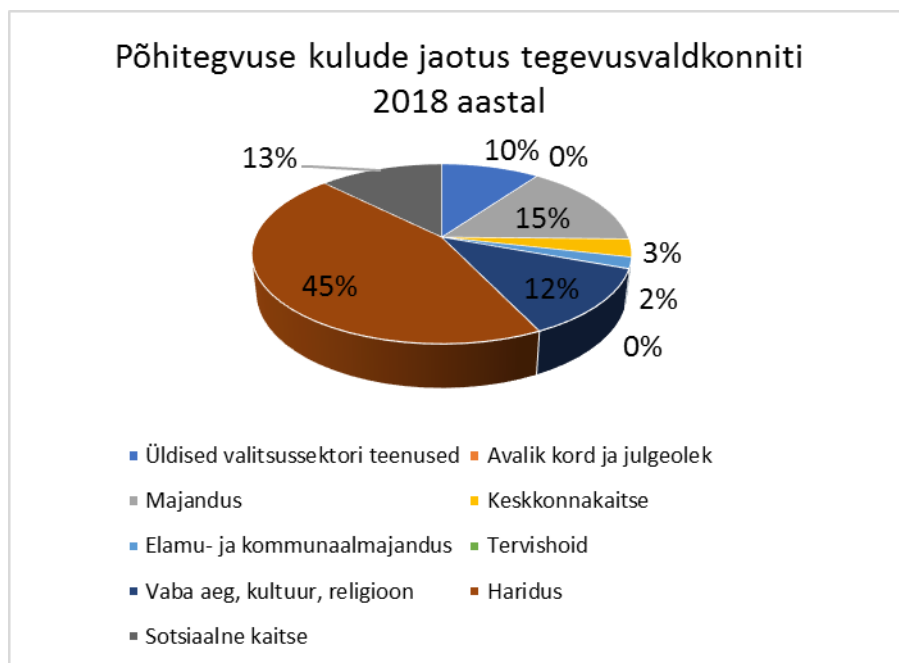
¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

Põhitegevuse kulud²

2018. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 12,5 miljonit eurot. See on 1,3 miljonit eurot ehk 11,8% enam kui 2017. aasta eelarve täitmine.

Põhitegevuse kulud jaotuvad kaheksa erineva valdkonna vahel, mis omakorda jagunevad majandusliku sisu alusel kaheks: majandamis- ja personalikulud.

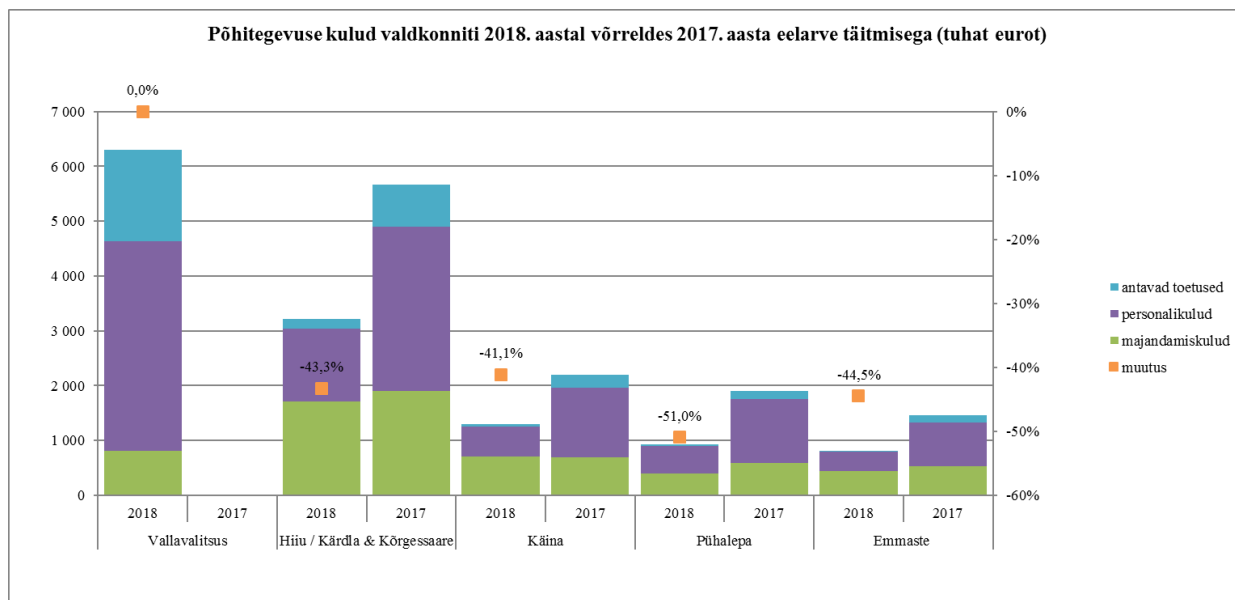
- **Haridus** moodustab põhitegevuse kuludest 45% ehk 5,6 miljonit, kus kasv (+5,9%).
 - Võrreldes 2017. aastaga suurenevad:
 - **Majandamiskulud** 1,4 miljoni euronit (-3%)
 - **Personalikulud** 4,2 miljoni euronit (+10%) seoses õpetajate ja lasteaiaõpetajate palgatõusuga
- **Majandus** moodustab 15% ehk 1,9 miljonit eurot, kus toimub kasv (60%), millest uue tegevusena moodustatud arengufond 0,1 miljonit eurot ning maavalitsuselt ületuleva ülesandena transpordikorraldus 0,6 miljonit eurot. Majanduses moodustavad toetused 48,4%, tööjõukulud 16,7% ning majanduskulud 34,9%.
- **Sotsiaalne kaitse** moodustab 13% ehk 1,6 miljonit eurot, millest toetused moodustavad 38,7%, tööjõukulud 36,7% ja majanduskulud 24,6%
- **Vaba aeg, kultuur ja religioon** moodustab 12% ehk 1,5 miljonit eurot, millest raamatukogud, noortekeskused, kultuurimajad
- **Valitsemine** moodustab 10 % ehk 1,3 miljonit eurot, kus kajastub reservfond ning omaosaluse fond, samuti ühinemistoetus. Valitsemises moodustavad toetused (sh liikmemaksud) 7,7%, personalikulud 55,9% ja majanduskulud 36,4%.

² antavad toetused, muud tegevuskulud

Majandamis- ja personalikulud tervikuna moodustavad 84,6% ehk 10,6 miljonit eurot, kasvades 6,8%. Antavad toetused moodustavad 15,4% ehk 1,9 miljonit eurot, kasvades 51%. Kasv on põhjustatud seoses ühistranspordi korraldamisega.

Joonis 1. Põhitegevuse kulud 2018. aastal võrreldes 2017. aasta eelarve täitmisega (tuhat eurot)

Investeeringustegevus

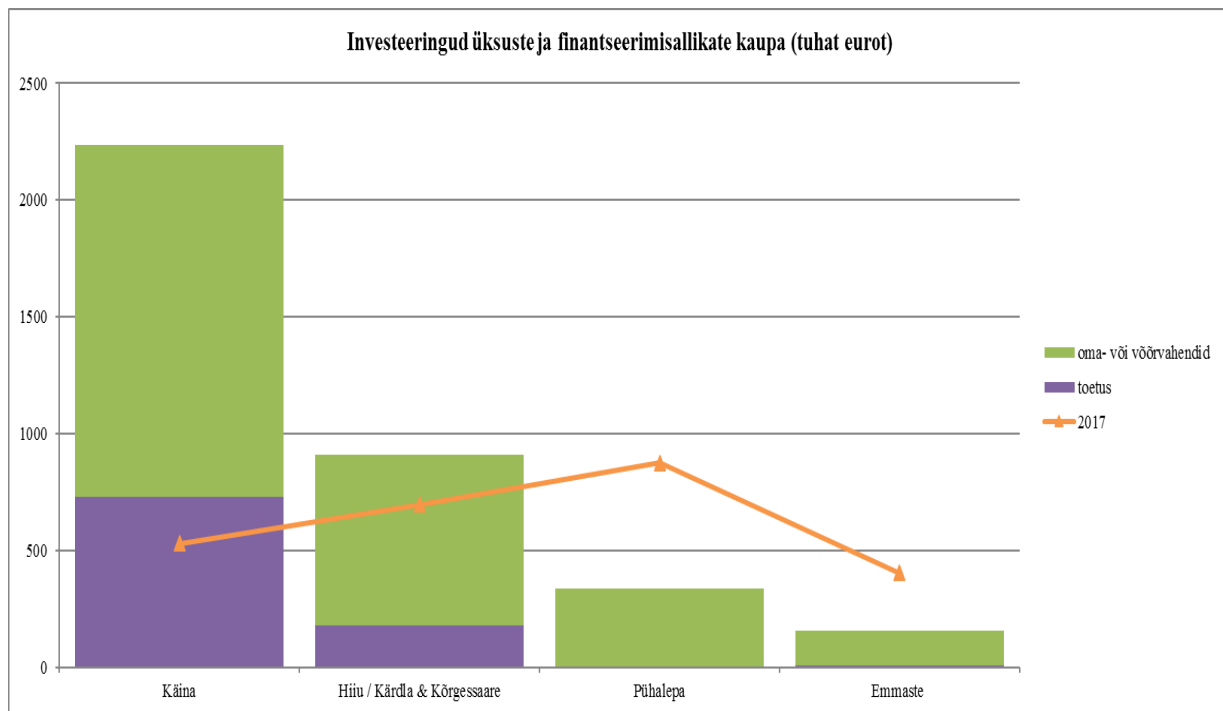
2018. aasta eelarves on planeeritud investeeringukulud 4 miljonit eurot, mis on 0,6 miljonit eurot vähem kui 2017. aastal.

Investeeringud koosnevad:

- **Põhivara soetusest**, mis moodustab 3,6 miljonit eurot, suurenedes 1,1 miljonit eurot
 - Suurimad investeeringuobjektid on:
 - Elamuskeskuse Tuuletorn;
 - Vallateede renoveerimine;
 - Keskväljaku renoveerimine.
- **Osaluste soetus** 0,21 miljonit eurot valla tütarettevõttele AS Kärdla Veevärk Kärdla IV projekti elluviimiseks;
- **Põhivara soetuses** antav toetus 74 tuhat eurot Hajaasustuse programmis osalemise kaasfinantseeringuks;
- **Intressikuludest** 0,1 miljonit eurot, suurenedes (+3%).

Investeeringuid finantseeritakse jooksva aasta eelarve tuludest (0,9 miljonit eurot), võetud uue laenu (2,1 miljonit eurot) ja toetuste (0,9 miljonit eurot) arvelt.

Joonis 2. Investeeringud üksuste ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Finantsseis

- **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 0,9 miljonit eurot, millest tasutakse nii olemasolevaid laenumakseid (*jooksva aasta laenumaksete põhiosa 0,75 miljonit eurot*), intressikulusid kui rahastatakse käimasolevaid investeeringuid.
- **netovõlakoormus** (kohustused miinus likviidsed varad) suureneb 2018. aasta lõpuks 49%-le põhitegevuse tuludest ehk 6,6 miljoni euron. Seaduse kohaselt on valla ülempiiriks 60%, mis tähendab, et võimalused täiendavalt laenu võtta on piiratud ning investeeringute elluviimine sõltub saadavatest toetustest, põhivara müügist ning omafinantseerimisvõimekusest.